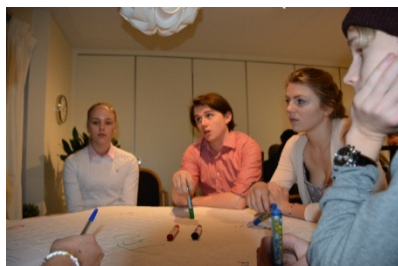
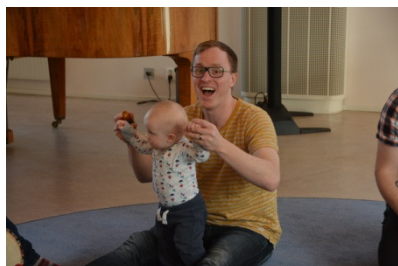

Svenska kyrkan

Barnet i Nacka församling

Nacka församling, Stockholms stift och Nationell nivå i samverkan

Peter Ekman, Eva von Eckermann och Anna Rödström
2015-05-13

Anna Rödström, stiftspedagog Stockholms stift, med ansvar för strategi och utvecklingsarbete på det pedagogiska området.

Eva von Eckermann, projektledare för Stockholms stifts arbete med Barnkonsekvensanalys.

Peter Ekman, handläggare för barn och ungdomsfrågor på Kyrkokansliet i Uppsala.

Innehållsförteckning

Barnet i Nacka församling.....	3
Omvärldsbeskrivning	3
Många barn	4
Barnets livsvillkor.....	5
Nacka församling.....	6
Fyra huvudprinciper.....	7
Hearingen	7
Gudstjänster/kyrkobyggnad.....	8
Vad är bra och viktigt med gudstjänst?.....	9
Kategori 1 - Känsla/upplevelse.....	10
Kategori 2 - Musik.....	12
Kategori 3 - Delaktighet/gemenskap	12
Fritid och fri tid	13
Fritidsaktiveter är något annat än "fritid"	14
Tro	15
Hopp om hopp	16
Ledarskap	16
Unga ledare.....	17
Konfirmation	19
Utveckling, gemenskap och upplevelse.....	19

Barnet i Nacka församling

Barnet i Nacka församling är en rapport som till stora delar utgår från en så kallad *hearing* (vi lyssnar och dokumenterar vad barn och ungdomar har att säga i enlighet med artikel 12 "barnets rätt att komma till tals", Barnkonventionen). Som en ytterligare del i hearingen genomfördes en *enkätundersökning* (Vårdnadshavare i babysången). I rapporten finns också *statiska uppgifter* som är hämtade ur statistikdatabaser (Kyrkostatikdatabasen, Max18 och SCB) och artiklar och annan information som på olika sätt hjälper oss att se och förstå.

Rapporten är en del i en omvärldsbeskrivning som har sitt fokus på särskilda teman som Nacka församling valt och utgör en viktig del i Nacka församlings omvärldsbeskrivning. Rapportens användningsområde kan vara följande:

1. Underlag för arbetet med församlingsinstruktion (FIN)
2. Underlag för kommande barnkonsekvensanalyser
3. Underlag för verksamhetsberättelser och bokslut
4. Underlag för samverkan med organisationer, kyrkor/samfund eller kommunala verksamheter
5. Underlag för kommunikationsinsatser

Omvärldsbeskrivning

När vi försöker förstå vår verklighet tvingas vi begränsa oss och göra ett urval. Det är svårt för att inte säga omöjligt att beskriva alla, byggnader, miljöer, sociala strukturer, kulturella mönster, ekonomiska faktorer och mänskliga relationer som utgör vår omvärld.

I den här rapporten har vi valt att presentera sådant som vi upplever är viktigt för att kunna tolka och förstå vad barn och ungdomar ger uttryck i den här rapporten. Omvärldsbeskrivningen begränsas också av att det finns inte uppgifter om sådant som vore intressant att veta. T.ex. hur många papperslösa finns i Nacka kommun? Hur många barn lever i missbruksfamiljer? Omvärldsbeskrivningen blir en kombination av sådant vi VILL veta och sådant vi KAN veta. Därmed blir den också begränsad. En omvärldsbeskrivning är att likna vid en färskvara och ska behandlas som sådan. Samtidigt är finns det mycket arbete som gjorts och som fortfarande håller som inte ta tillvara för att man helt enkelt antar (utan att riktigt veta) att saker har förändrats på ett sådant sätt att vår

omvärldsbeskrivning har "gått ut". Vi som arbetat med denna rapport har gjort ett urval som handlar om hur många barn som finns i Nacka, hur ser deras livsvillkor ut och en beskrivning av Nacka församling

Figur 1. Ungdomar i Nacka.

utifrån sina organisatoriska förutsättningar och sådant som vi kan få fram utifrån kyrkostatistiken.

Många barn

Nacka kommun bor det många barn i förhållande till folkmängden. Nacka kommun är tillhör de kommuner som har en positiv befolkningsutveckling i kombination med en stor skattekraft. I enlighet med SCB:s statistik från 2014, ligger Nacka kommun på 5:e plats, av Sveriges 290 kommuner, när det gäller skattekraft per person.

Så här beskriver Nacka kommun sig själv i rapporten: In- och omvärldsanalys, fritid (2014-10-16, Ann-Christin Rudström, Jessica Röök).

"Under 2013 skedde den största befolkningstillväxten i Sverige sedan 1946. Stockholms län står för nästan 40 % av Sveriges befolkningsökning. Det beror dels på naturlig befolkningsökning dvs. att antalet födda har överstigit antalet döda. Dessutom sker en ökad inflyttning från andra länder. Nacka tillhör en av de kommuner som både växer mest i länet och i landet. I dagsläget bor drygt 94 000 personer i kommunen. Fram till 2030 förväntas kommunen bygga minst 14 000 nya bostäder, vilket kommer att öka Nackas befolkning ytterligare. Individualisering och ökad mångfald har skapat en ökad heterogenitet i samhället. Även Nacka går mot en ökad heterogenitet och en utveckling med fler äldre och fler barn. Till följd av befolkningstillväxten ställs höga krav på investeringar i infrastruktur och lokaler för skola, vård, omsorg och fritid."

(s. 3)

Enligt samma statistik (SCB:s statistik från 2014) återfinns Nacka kommun på 15 plats när det gäller 0-17 åringarnas andel i befolkningen. Det finns förhållandevis många barn i kommunen vilket samtidigt talar om för oss att det i Nacka församling också, just nu, finns många 30-50 åringar. Den

Figur 2. Barnet och dess livsvillkor i Nacka kommun.

generella bilden, baserad på hela kommunen (I Nacka församling bor ungefär hälften av alla kommuninvånare) talar om för oss att församlingen ur ekonomiskt hänseende måste anses ha goda förutsättningar (med reservation för avvikelser inom kommunen). Samtidigt finns det många behov att möta bland de många barn och ungdomar som lever och bor i Nacka församling (med reservation för avvikelser inom kommunen).

Barnets livsvillkor

Den övergripande bilden (generellt för kommunen) är att barnen i Nacka har goda ekonomiska och materiella livsvillkor och att de klarar sig bra i skolan (ja, till och med mycket bra). Uppgifter från Barnombudsmannens databas Max18, talar om för oss att elever i Nacka kommun ligger klart över genomsnittet när det gäller andel av elever som uppnått grundskolans mål, både när det gäller pojkar och flickor (drygt 10 procentenheter högre än genomsnittet). Eleverna i grundskolan (Nacka

kommun) hamnar på andra plats (bland kommuner i Stockholms län), när det gäller SKL:s öppna jämförelser, som handlar om elevernas resultat i grundskolan (Baserat på uppgifter som avser läsåret 2011/12). Max18 stärker också bilden av Nacka kommun som ekonomisk stark. När det t.ex. gäller barn som lever i relativ ekonomisk utsatthet (där familjens inkomst ej når upp till 60 % av medianinkomsten) så är det endast 10 % av familjerna i Nacka kommun, medan det handlar om 19-20% för riket som helhet.

Figur 3. Nacka kyrka.

Nacka församling

Nacka församling är en församling i Värmdö kontrakt i Stockholms stift. Församlingen ligger i Nacka kommun i Stockholms län. Nacka församling har (Svensk kyrkostatistik 2013) en total folkmängd på 54021 personer, av dessa tillhör 30785 Svenska kyrkan. I församlingen finns följande kyrkor: Nacka kyrka, Fisksätra kyrka, Älta kyrka och Danvikshems kyrka samt Forumkyrkan (Forumkyrkan i Nacka är en ekumenisk församling som verkar i nära samarbete med Svenska kyrkan, Nacka församling).

Församlingens arbetslag utgörs av: 13 präster, 4 diakoner, 7 med pedagogiskt inriktade tjänster, 2 volontärer, 4 kommunikatörer, 7 med administrativt inriktade tjänster, 5 med musikaliskt inriktade tjänster, 6 vaktmästare och 2 "husmors tjänster".

Kyrkotillhörigheten var i Nacka församling 2013 (Kyrkostatistiken) c:a 57 % (riket 66 %, Stockholms stift 55 %). Detta är då viktigt att hålla i minnet i den fortsatta framställningen. Nacka församling ligger lite c:a 10 procentenheter under snittet när det gäller kyrkotillhörigheten för riket, men 2 procentenheter över snittet för Stockholms stift. Samtidigt ska vi räkna in att det bor fler i Nacka kommun jämfört med Sverige som helhet. Jag har inte haft möjlighet att vikta dessa två variabler mot varandra (en lägre kyrkotillhörighet med att det samtidigt finns fler barn i Nacka, jämfört med genomsnittet för riket. Därför ska vi närma oss siffrorna med en viss försiktighet.

Vid en granskning av dopstatistiken befinner sig Nacka församling 10 procentenheter över de siffror som gäller för riket (antal dop i relation till kyrkotillhöriga) och 5 procentenheter över de siffror som gäller för Stockholms stift. När det gäller antal konfirmander ligger siffrorna under genomsnittet för riket därmed är siffrorna något "lägre" än vad de då rent statistiskt borde vara vid en jämförelse med riksgenomsnittet men i stort sätt i paritet med de siffror som gäller för Stockholms stift.

Ser vi till övrig verksamhet (gruppverksamheter samt öppen verksamhet) så ligger Nacka församling något under genomsnittet på de flesta ålderintervaller. När det gäller t.ex. körverksamhet som omfattar barn och ungdomar är den något under riksgenomsnittet när det gäller barnkörer och något över när det gäller ungdomskörer.

Svenska kyrkans arbete med barnkonsekvensanalys (BKA)

Svenska kyrkan har 2012 tagit beslut att det i beredningar inför beslut ska göras en analys av vilka konsekvenser ett beslut får för barn. Beslutet att införa barnkonsekvensanalys gäller fr.o.m. 1 januari, 2013. Enligt FN:s barnkonvention har barn rätt till delaktighet och inflytande i alla beslut som rör dem.

Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder

Figur 4. Babysång i Forumkyrkan.

som rör barn.

Utgångspunkten för BKA är, förutom att skrivningen om barnets särställning i Kyrkoordningen, FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas. Konventionen antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige 1990.

Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska barnets bästa komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barn. Konventionen definierar barn som varje människa under 18 år och innehåller totalt 54 artiklar varav 41 är så kallade sakartiklar. Av dessa 41 återfinns fyra artiklar som också brukar benämnas som huvudprinciper som ska vara styrande för tolkningen av konventionens övriga artiklar:

Fyra huvudprinciper

- Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.
- Artikel 3 anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikel 6 handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Hearingen

Hearingen i Nacka församling har planerats och genomförts i samverkan mellan Nacka församling, Stockholms stift och Kyrkokansliet. Totalt innefattar hela hearingen möten med barn och ungdomar vid fyra olika tillfällen samt en enkät som gått ut till vårdnadshavare till barn i babysången. Totalt har vi mött 100-talet barn och ungdomar samt ett stort antal vårdnadshavare, som på olika sätt och i varierande grad har medverkat i hearingen. Det som varit teman för hearingen har bestämts i samråd mellan Nacka församling, Stockholms stift och Kyrkokansliet.

- Gudstjänst/kyrkobyggnad
- Fritid
- Tro
- Ledarskap
- Konfirmation

Verksamheter/grupper som medverkat är:

- "Öppen förskola", Forumkyrkan (24 februari)

- Enkät till vårdnadshavare till barn i babysång (Forumkyrkan) under perioden januari-februari 2015. Enkäten betraktas som ett kvalitativt empiriskt material (den finns inga uppgifter om svarsfrekvens, bortfall och liknande).
- Ledarutbildning "LUB" 15-16 åringar, Nacka kyrka (18 februari)
- "Skaparklubb" 10-12 år, Älta kyrkan (19 februari)
- "Körfritids" 10-13 år, Nacka kyrka (5 mars).

I hearingen har det använts ett flertal olika metoder som roterande grupparbeten, tematiska gruppintervjuer (tematiken har Nacka församling bestämt) och observationer. Varje barn som deltagit har tillsammans med vårdnadshavare gett sitt samtycke till medverkan. I dokumentationen av hearingen finns också ett stort antal foton, filmer, teckningar samt redovisningsanteckningar från de roterande grupparbetena. I redovisningen sker utifrån tematiken och där vi utifrån bästa förmåga, och i urval, återger vad barnet och vårdnadshavare gett uttryck för.

Figur 5. På jakt efter meningserbjudandet i kyrkorummet.

Gudstjänster/kyrkobyggnad

Den yngre barnet lär känna både sig själva och sin närmiljö genom att röra sig i den och själva hitta platser som svarar på deras sökande efter trygghet, spänning och utmaning, en process som i många avseenden innebär ett fysiskt utforskande som innefattar hela kroppen (lek, rörelse, dofter, ljud m.m.). Det är viktigt och riktigt att det yngre barnet introduceras, lär känna kyrkorummet och att ansvariga ser kyrkorummet som en självklar del i den kyrkliga verksamheten som omfattar barn.

Platsbundenhet

Barnet är i högre grad, än vuxna, bundet till de miljöer som anvisas/erbjuds. Barnet har få kyrkorum att relatera till, än dem som de kommer i kontakt som deltagare i kyrkliga verksamheten. Vad betyder själva "platsen" (kyrkorummet)? Vilken mening barnet kopplar till kyrkorummet? Vilka känslor väcks?

Figur 6. Vårdnadshavare som placerat kyrkbänken, tätt intill "barnhörnan".

När vi tänker på det yngre barnet i gudstjänstrummet så resonerar många församlingar att det är bäst att anvisa barn till en särskild plats - en så kallad barnhörna. Detta innebär inte bara en begränsning i barnets sökande efter meningsskapande miljöer, det innebär också att föräldrar (till de yngre barnen) också hamnar där barnhörna är placerad. När vi arbetade med vår "modellkyrka" (den som syns på bilden, figur 6), så uttryckte sig en vårdnadshavare så här:

"Som förälder vill man sitta så att man har uppsikt över barnet...är barnhörnan längst ned så sitter man längst ner."

Barnhörnans placering blir alltid (alldeles oberoende avsikt och motiv) ett uttryck för hur en församling tänker kring barnet. När vi arbetade med kyrkomodellen, så placerade ett barn barnhörnan längst ned. På frågan hur hen tänkte, svarade hen:

"...så att barnen inte stör i fall det finns någon som vill lyssna..."
(barn, 11 år)

I enkäten (Vårdnadshavare till barn i babysången) så framgick det att de svarande hade svårt att ange på vilket sätt verksamheten påverkades av att babysången var en kyrklig verksamhet. Däremot uttryckte nästan alla svar att det fanns kvaliteter i själva kyrkorummet och att de var av åsikten att detta bidrog till deras mycket positiva upplevelse av babysången).

Fråga 2. Hur märks det att verksamheten bedrivs av en kyrkan?

Svar: "För mig gör det ingen skillnad att det är kyrkligt. Men miljön är fin och passar så bra."

Fråga 4. Hur tycker du att musikstunderna påverkar samspelet mellan dig och ditt barn?

Svar: "Bra. Känns som att vi spenderar tid tillsammans på ett annat sätt än hemma"

Figur 7. Barn och vårdnadshavare i babysången.

Fråga 5. Hur tycker du det faktum att musikstunderna utspelar sig i ett kyrkorum påverkar upplevelsen

Svar: "Det påverkar positivt - lugnet och akustiken och friden och ron."

Vad är bra och viktigt med gudstjänst?

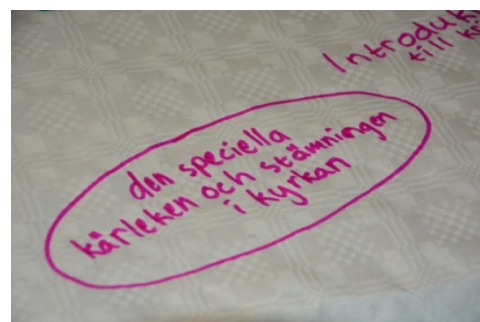
Under vårt möte med LUB i vårt roterande grupparbete, så fick vi 55 påståenden som rörde gudstjänsten. Vi delade in dem i följande kategorier:

Figur 8. Roterande grupparbete med LUB

Kategori 1 - Känsla/upplevelse

Noterbart var att flest påståenden hade att göra med känsla/upplevelse. Ord som förekom var "lugnt", "fridfullt", "mysigt" men också några fåtal med negativt laddade påståenden som "segt" och "tråkigt". Stämning och känsloläge var av central betydelse när gudstjänstdeltagandet skulle beskrivas. En slutsats är att barn i Nacka församling tycker det är viktigt att vara i kyrkorummet och uppskattar när omsorg och tid läggs på att "skapa" stämningsfyllda miljöer och sammanhang.

Figur 9. Roterande grupparbete - "Gudstjänst".

LUB-gruppen hade också många synpunkter som handlade om gudstjänstens utformning/innehåll. Den samlande bilden är att det pekade på gudstjänstens relevans (det som sägs och görs inkluderar och belyser deras erfarenheter och livsvillkor) och att denna relevans har att göra med upplevelse av delaktighet. Är mina erfarenheter och livsvillkor inkluderade och belysta så ökar också upplevelsen av delaktighet. Det är nog i det här ljuset vi ska förstå det som uttrycks om gudstjänstens tidsomfång (Tiden) som varierar från "max 60 minuter" till "max 30 minuter får en gudstjänst vara".

Figur 10. Barn och vuxna sitter tillsammans.

Figur 11. Barn på "Körfritids som arbetar med kyrkomodellen.

Kategori 2 - Musik

Under hearingen intervjuades barn som sjöng i körerna. Intervjuaren vill här vet om det upplevs som speciellt att sjunga i gudstjänsten. De hamnar i detta samtal kring det som rör trons innersida. Det "lite mörkare" kan stå för många saker som till exempel "högtidlighet", "stramhet", "reglering", men det har med stor sannolikhet att göra också med begrepp som allvar och mening. Barnet har en upplevelse att kyrkan står för viktiga värden som handlar att livet är värdefullt, jag är viktig och värd att älskas. I följande intervjuutdrag visar barnet upp en stor förtrogenhet med dessa viktiga värden. Känslan är också att barnet på något vis bearbetar detta i sitt svar. Det vill säga hur jag som människa, trots fel och brister, är värd att älskas.

Figur 10. Deltagare i "Skaparklubben" som placerat kyrkobänkar i en kvadrat. "Så att man kan diskutera..." säger hen.

Intervjuare: "Hur är det att vara med och sjunga i gudstjänsten, eller när ni har konserter?"

Körfritidsbarn 1: "Det är lite mörkare....det är lite annorlunda stämning...och sen är det alltid så här...nu ska vi sjunga psalm 21...Det är alltid så här gud bla-bla-bla..."

(**Körfritidsbarn 1** fortsätter med en mer teatralisk röst)... "Du blir välsignad, jag är Gud jag är snäll mot alla...jag är vacker...jag älskar mig själv."

Körfritidsbarn 2: "Allt handlar alltid om samma sak på gudstjänsten. Gud förlåter, gud är snäll, gud är god, gud är jättebra, gud respekterar alla som är och bla-bla-bla..."

"Musik" är ett komplicerat begrepp som kan ha att göra med en mängd saker som rör t.ex. identitet (livsstilsmarkör) och livstydning. I LUB-gruppen fick vi ett flertal påstående handlade om musiken. Även här handlade till stor del om relevans. Musiken i gudstjänsten skulle vara "modern" i betydelsen. Kanske står det för att harmonier och text inte får vara allt för skild från den "musik" barnet tycker om att lyssna till?

Erfarenheter av barn av barns relation till musiken i kyrkan är att barn egentligen inte skiljer sig åt jämfört med andra grupper i kyrkan. Det handlar om att uppfattningen om musik hör ihop med upplevelser och händelser. En viss sång på ett läger kan få en speciell laddning för barnet, även om sången initialt låg utanför den egna musikaliska referensramen. Musik och sånger får betydelse och mening i själva sammanhanget.

Kategori 3 - Delaktighet/gemenskap

Det fanns också förväntningar på gudstjänst när det gäller gemenskap. I LUB-gruppen uttryckte en person att gudstjänsten är ett uttryck för församlingen, vilket för det första är en rätt så kvalificerad teologisk insikt men det kan ses som en uttryck för det som rör gemenskap. Aktiviteter för och efter gudstjänsten ansågs av flera också viktiga ur en gemenskapsdimension. "Oskar" som gick på "Skaparklubb" hade en intressant och viktig tanke när det gäller bänkarnas placering i kyrkobyggnaden. Han tyckte att de skulle stå som de gör på bilden (i kvadrater vända inåt) för att - som vi uppfattade - att främja gemenskapen.

Reflektion:

Hur kan kyrkorummet bli en rum som barnet upptäcker och erövrar med alla sina sinnen?

Hur kan vi ta tillvara på barn och ungas längtan efter delaktighet i gudstjänsten?

Fritid och fri tid

Barnens upplevelse och förståelse av begreppet fritid pekade på att detta var något värdefullt men också något som upplevdes som en brist i deras liv. Nästan alla barn gav uttryck för att detta med fritid var viktigt men också något som de hade för lite av.

Två barn (Skaparklubben) pratar här om melodifestivalen och kommer in på det här med fritid.

Barn 1: "Vet du varför man tycker han är så bra (Eric Saade)?"

Intervjuaren: "Nej..."

Barn 1: "För att man bara gör det man känner för det...man tycker inte det på riktigt..."

Barn 2: "Han är ju faktiskt myndig så han har ett privatliv."

Intervjuaren: "Har man inte det som barn (privatliv)?"

Barn 2: "Nä, då är man inte myndig. Det har min pappa sagt..."

Barn 1: "...man måste berätta sina hemligheter för mamma."

Intervjuaren: "När blir man myndig?"

Barn 2: "När man är 18."

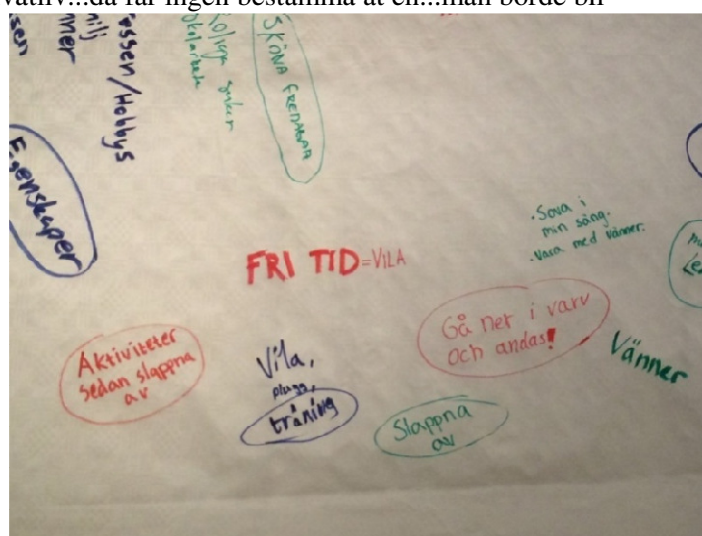
Barn 1: "När man är myndig då har man ett privatliv...då får ingen bestämma åt en...man borde bli myndig när man är ett (1 år)...man har ett fritt liv...man har ingen som säger...nu får du ta disken..."

Barn 2: "...en del mammor använder sig av mamma-veto!"

Som vårdnadshavare är det svårt att veta vad gränserna går för vad barnet orkar, vill och har lust att delta i när det kommer till fritidsaktiviteter. Att barnets vilja och motivation är att dynamisk och föränderlig komplicerar ytterligare. Barnen i som deltog i hearingen beskrev själva att de hade mycket aktiviteter vid sidan om skolarbetet. Det finns också en längtan efter självständighet och självbestämmande när det gäller hur tiden ska disponeras.

Figur 11. Roterande grupparbete "Fritid".

Figur 12. Roterande grupparbete "Fritid", resultat.

Intervjuaren: "Hur känns det på morgonen när ni vaknar och vet att det är torsdag och ni ska gå på kören och körfritids?"

Körbarn 4: "Jag tänker inte så mycket på att jag ska gå till kören, utan mer att jag ska gå till skolan..."

Körbarn 2: "...jag tänker mer på kören efter skolan...då tänker jag äh nu måste jag gå till kören och då kan jag inte följa med min kompis...till bussen...och nu ska jag vara här jättelång tid. Först skaparklubb och sen kör...det är ganska lång tid...då tänker jag öh (suck) och sen hinner man inte göra något mer när man kommer hem..."

Körbarn 4: "Jag var lite besviken på att jag skulle gå...för då kunde jag inte följa med min kompis."

Körbarn 3: "Ibland är det jättebra filmer som vi tittar på fritidsklubben (skolans fritids) och då hinner man inte se klart...och ibland är det jättebra filmer...det är tråkigt."

Fritidsaktiveter är något annat än "fritid"

När vi möte LUB-gruppen så blev det tydligt att "fritidsaktiveter" för det flesta barnen är något annat och skilt från det som de uppfattar som fri-tid. Vi fick in 63 påstående om Fritid i vårt roterande grupparbete och 33 påstående var en uppräknig av fritidsaktiviteter, 27 påstående handlade om själva definitionen av fritid och sedan var det 3 ytterligare påstående som vi placerat i kategorin "övrigt".

Det finns ett tydligt mönster som består i att de flesta fritidsaktiveter som nämndes handlade om "fria" aktiviteter som t.ex. träffa kompisar, vila, göra "roliga saker" och liknande. Det handlade, som vi förstod det, om aktiviteter som inte är organiserade eller schemalagda. De 27 påstående som handlade om själva definitionen av begreppet "fritid" hade att göra med fri-tid i betydelsen tid som inte är tagen i anspråk.

Ett sätt att definiera fritid är att förstå det som dels överbliven tid från vardagliga sysslor, dels en värderad aktivitet (hen utför någon aktivitet som de tycker om att göra och som är meningsskapande). Att nu barn och ungdomar i Nacka lägger tyngdpunkten på fritiden som "överbliven tid från vardagliga sysslor" innebär inte att de önskar att fritid ska helt befriad från värderad aktivitet. Snarare

Figur 13. Kalendarium "Vårens onsdagar".

är det så att den brist de upplever har att göra med att fritid, i deras livssituation, innehåller för lite av "överbliven tid från vardagliga sysslor".

Reflektion:

Hur ska vi som kyrka förhålla oss till barn och unga som upplever att de saknar fri tid?

Tro

Att försöka beskriva sin egen tro är mycket svårt. Att försöka förstå hur andra människor tror är kanske en omöjlighet. När vi närmar detta ämne ska vi ha stor försiktighet och respekt, inte minst i hänsyn till de barn och ungdomar som deltagit i hearingen. Vi kommer i vart fall försöka återge några huvuddrag, gemensamma nämnare och tendenser.

Rätten till egen tro

Barn och ungdomar i Nacka ger uttryck för att tro är något som i första hand är kopplat till mig som person. Att varje tro är unik och att jag har rätten (som människa) att faktiskt tro som jag vill. Detta, inte minst det sistnämnda är fullständigt grundläggande och självklart när barn och ungdomar talar om tro. Sverige beskrivs ofta som ett sekulariserat land, där den religion och samhället har litet med varandra att göra. Detta är ett resonemang som bygger på från kyrkans och samfundets minskade möjligheter att utöva offentlig makt eller i varje fall påverka samhället. Ser vi istället vilken roll religionen kan ha i en människas liv och livsförståelse ser det annorlunda ut. Här kan religion, även i sekulariserade samhällen, spela en viktig roll för hur en människa uppfattar sitt liv och gör sina livsval. Oavsett hur vi väljer att förstå och problematisera sekulariseringens egentliga effekter så är religionstillhörighet och religiös identitet något som hör till den privata sfären. Något som är personligt och något som individen uppfattar hör ihop med den egna valfriheten.

Intervjuare: "Varför sökte du dig till kyrkan?"

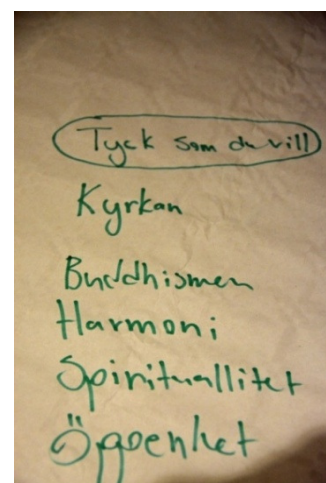
LUB ungdom: "Träffa kompisar. Jag tycker man ska fördjupa sig i en religion innan man dör för att se om det är något för en."

Grundförutsättningen, hos de som deltagit i BKA-hearingen är att religion och religiös tillhörighet är något man har rätt att välja eller välja bort. Det tycks vara fullständigt självklart att ingen har rätten, inte heller bör ha anspråket, att tala om för mig hur jag ska tro eller vad jag ska tro på.

"På något sätt så är kyrkan det den där behöver vara, vi har öppna förskolan och det är lagom...jag tror att gudstjänst avskräcker många det blir så väldigt troende och religiöst...klockan 11 är det gudstjänst...däremot kom och ha lite samkväm i kyrkan klockan 11...för hela familjen och... prata lite mer i grupp istället för att någon står där och mässar och så ska man sitta lyssna[...] ... kanske kan man

Figur 15. Våga tro på sitt sätt, roterande grupparbete - "Tro"

Figur 14. Tyck som du vill, roterande grupparbete - "Tro".

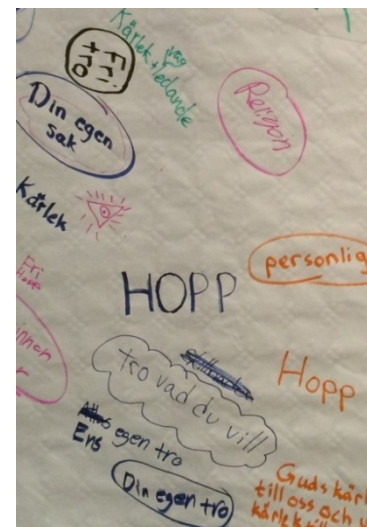
ha lite föräldragrupper och så...och där väva in kyrkan, så att det inte blir för stort, för religiöst så tänker man att jag är inte så religiös...man tonar ner lite för att nå fler."
(Vårdnadshavare 1d)

Hopp om hopp

Många barn och ungdomar i Nacka menade att tro och var kopplat till hoppet. Tron hjälper individen att bibehålla hoppet. Ett hopp som kan handla om att världen "ska bli bättre", att "det goda" ska övervinna "det onda" och att "det egna livet" ska bli bra (livsmodet).

Att tro och hopp kopplas samman är ur en kristen tolkningsram är en självklarhet. Det är intressant att fundera på denna koppling i relation till ett fullständigt bejakande av övertygelse- och religionsfriheten, där förhållningssättet blir en självklar acceptans och respekt för dem som tror annorlunda eller på annat sätt än mig själv. När barn och ungdomar talar tro, talar de samtidigt om förhållningssättet till min nästa. Ord som används är

bland annat "kärlek", "öppenhet" och "nyfikenhet". Hoppet blir kopplat till en bättre värld som inkluderar den andre samtidigt som det handlar om mig själv och mitt livsmod.

Figur 16. Roterande grupparbete "Tro".

Reflektion:

Hur möter vi barn och ungdomar utifrån Svenska kyrkans liv, lära och tradition?
Hur stärker vi barn och ungas livsmod?

Ledarskap

Nacka församling ville att hearingen skulle omfatta barn och ungdomars syn och förståelse till ledarskap. Detta berodde till stor del på att en av grupperna som vi träffade gick på en ledarutbildning i församlingens regi (LUB). Det som motiverade barn och ungdomar att gå på församlingens ledarutbildning, handlade om att de ville utveckla sig själv som ledare (utbildningsdimensionen) och att gemenskapen var viktig (gemenskapsdimensionen). Några ungdomar angav att de såg ledarutbildning som något de kunde ha nytta av även i andra ledaruppdrag (utanför kyrkan) i framtiden.

Figur 17. Roterande grupparbete - "Ledarskap".

Goda egenskaper/förmågor i ledarskapet handlade om följande saker:

1. att vara stöttande
2. att ha en förmåga att se alla olika individer och de behov som fanns i gruppen

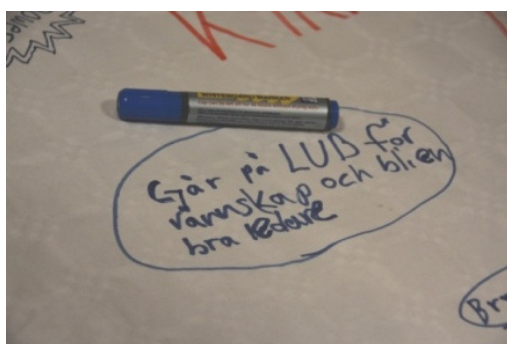
3. att ha respekt
4. att vara engagerad och vara rättvis

Unga ledare

Det är viktigt och värdefullt att det finns unga människor (unga ledare) som företrädare för Svenska kyrkan i mötet med konfirmanderna. I många församlingar finns det unga ledare i konfirmandarbetet. Det är också vanligt att dessa unga ledare kan känna ett avstånd mellan det "de är med i" och församlingens övriga verksamhet. I samtalen framkom att ungdomarna var osäkra på hur församlingen var organiserad, styrdes, leddes och hur församlingsnivån hänger samman med stift och biskop.

Bild 18. LUB diskuterar ledarskapsfrågor.

Figur 19. Därför går jag på LUB.

Reflektion

Hur kan församlingen stötta dessa unga konfirmandledare/företrädare för Svenska kyrkan i deras uppgift att möta konfirmander?

Figur 20. Ledare i aktion

Figur 21. Ledare möter ledare i Nacka församling.

Konfirmation

Nacka församling ligger under riksgenomsnittet när det gäller antal konfirmationer men visar på en positiv utveckling när det gäller antal konfirmander/år (2010-2014). 2014 var det 123 personer som valde att konfirmera sig i Nacka församling (2010 var det 90).

Nacka kommun är barnrikt men detta faktum är inte någon garanti för att antalet konfirmander ökar. Speciellt inte som Nacka kommun var barnrikt även 2010. Det finns gott om jämförbara församlingar (demografiskt och socio/ekonomiskt) och församlingar som inte alls visar samma positiva utveckling när det gäller antalet konfirmerade.

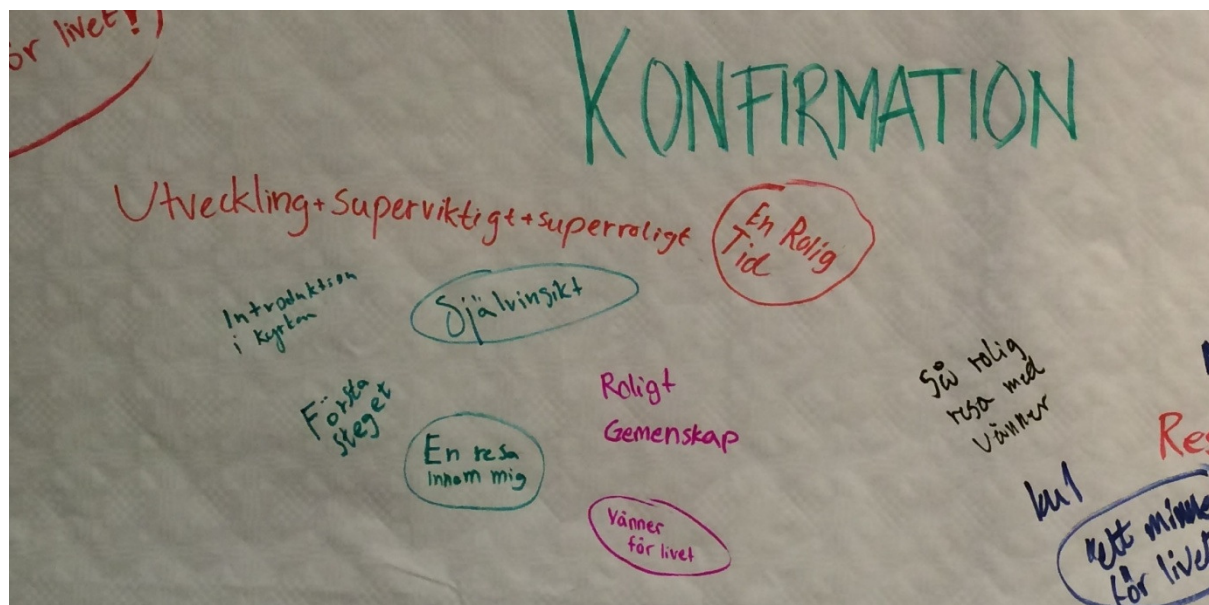
Erfarenheter från både stift och församlingar visar att bakom den här typen av utveckling finns ofta en utarbetad strategi hela församlingens barn- och ungdomsarbete samt klara idéer om vad församlingen vill med sitt konfirmandarbete samt ledare (anställda och ideella) som ungdomar kan relatera till och känner förtroende för.

Figur 22. Bröd och evangelium.

Utveckling, gemenskap och upplevelse

Konfirmationen bekräftar och levandegör nåden och kallelsen som ges i dopet. *Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete* lyfter fram att konfirmationen innebär en aktualisering av dopet, en förböns- och välsignelsehandling och en förnyad sändning att vara Guds medarbetare i världen. I konfirmationsgudstjänsten bekräftas dopets löfte om Guds nåd och närvaro i konfirmandernas liv.

Figur 23. Konfirmationen utifrån ett gemenskaps- och utvecklingsperspektiv.

Konfirmation i Svenska kyrkan handlar om få förståelse och erfarenheter om kristen tro och hur det är att leva och tolka livet utifrån ett trossperspektiv.

Ungdomarna som deltog i hearingen var konfirmerade och när de arbetade med frågan så blir det i första hand ett retrospektivt arbetssätt. Samtidigt så var dessa ungdomar på väg att bli ledare (en del var det redan) i konfirmandgrupper vilket gör att de med stor sannolikhet bearbetar frågan från två håll. Dels deras egna erfarenheter som konfirmander och dels deras iakttagelser som ledare.

Vanliga ord som användes för att beskriva konfirmandtiden var sådant som hade att göra med *utveckling, gemenskap och upplevelse*.

Konfirmandtiden är viktig i många människors liv. Flera vittnar om att det har varit en glädjefull period i livet och en viktig erfarenhet för senare tillfällen. Senare års forskning visar att konfirmandtiden kanske är den enskilt viktigaste faktorn för människor att bygga relation med Svenska kyrkan.

(s. 5 Nyckeln till Svenska kyrkan - en skrift av organisation, verksamhet och ekonomi 2012)

När ungdomarnas möte med kyrkan under sin konfirmandtid kännetecknas av utveckling, gemenskap och upplevelse förstår vi att detta möte är viktigt och betydelsefullt. I aktiveter, samtal och andakt skapas en förväntan att även efter konfirmationen finna kyrkliga sammanhang som kännetecknas av samma kvalitéer. Detta är en utmaning som är positiv, då det har sin upprinnelse i något församlingen helt klart gör bra, men det är likafullt en utmaning.

Tyvärr är det många ungdomar som inte finner sin väg in i kyrkan och i församlingsgemenskapen efter konfirmationstiden då den kyrka som de då möter inte är den "kyrka" de mött under sin tid som konfirmand,

Reflektion

Hur ska församlingen ta hand om konfirmandens positiva förväntan på kyrkan?